

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat betreft de uitzondering op het achteruitgangsverbod voor de verplaatsing van verontreinigd water of sediment
 - Definitieve goedkeuring

Samenvatting

Bij de aanleg van riolering, wegen en woningen of bij bodemsaneringen en de uitvoering van bepaalde natuurherstelmaatregelen is tijdelijke bemaling vaak nodig om droog en veilig te kunnen werken. Wanneer dit bemalingswater verontreiniging zoals PFAS bevat, kan dit leiden tot problemen bij de vergunningverlening voor de lozing van het bemalingswater. Dit kan zelfs gelden als er geen netto toename van verontreiniging optreedt, maar enkel een verplaatsing van de verontreiniging binnen een natuurlijk verbonden watersysteem, omdat op het nieuwe lozingspunt een achteruitgang van de toestand kan optreden. Bij de verplaatsing van sediment speelt een gelijkaardige problematiek.

Tijdens de Europese onderhandelingen over de herziening van de kaderrichtlijn Water werden deze knelpunten breed erkend. Op 30 maart 2026 werd richtlijn (EU) 2026/805 finaal aangenomen. Hierin is o.a. een bepaling opgenomen die de achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam als gevolg van de verplaatsing van reeds aanwezige vervuiling in water en sediment onder bepaalde voorwaarden toestaat zolang er geen netto-toename van de vervuiling is.

Dit decreet voorziet in de omzetting in intern recht van deze bepaling.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK

STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Dit decreet bevat regelgeving die deel uitmaakt van het beleidsveld leefmilieu en waterbeleid.

De beleidsmatige doelstellingen die aan de oorsprong liggen van dit decreet werden vastgelegd in de beleids- en begrotingstoelichting in ISE 7 – Water:

“7.1 Strategische en operationele doelstellingen

SD 1 Het Europees en internationaal waterbeleid als kader voor het Vlaamse waterbeleid

OD 1.1 De herziening van de kaderrichtlijn Water aangrijpen om uitdagingen van klimaatverandering en verontreiniging beter aan te pakken

Ik volg in 2025 de herziening van de kaderrichtlijn Water [...] op en zorg voor de correcte omzetting van deze herzieningen.”

Voorliggende decreetswijziging bepaalt de rechtsgrond voor de omzetting in intern recht van het door richtlijn (EU) 2026/805 nieuw ingevoegde artikel 4, lid 7 ter kaderrichtlijn Water (Richtlijn 2000/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid).

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het voorontwerp van decreet is aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2025-511-D van 5 december 2025.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 3 december 2025 verkregen. Dit advies is gunstig en het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de begroting is niet vereist.

De Vlaamse Regering keurde voorliggend voorontwerp principieel goed op 19 december 2025 (VR 2025 1912 DOC.1365).

De Minaraad bracht op 2 februari 2026 een gezamenlijk advies uit met de SERV. Voor een bespreking van dit advies wordt verwezen naar de Memorie van Toelichting.

De Vlaamse Regering verleende een tweede principiële goedkeuring op 3 april 2026 (VR 2026 0304 DOC.0346).

Het advies van de Raad van State (nr. 79.197/1) werd uitgebracht op 29 mei 2026.

Voor een uitgebreide bespreking van dit advies wordt verwezen naar de Memorie van Toelichting. Het ontwerp van decreet houdt rekening met dit advies door middel van de volgende wijzigingen:

- de toepassing van de definities in artikel 1.1.3, §3 Waterwetboek wordt beperkt tot de ontworpen paragraaf 4;

- definities '1° goede chemische toestand van oppervlaktewater' en '3° stroomgebiedspecifieke verontreinigende stoffen' worden aangepast voor een richtlijnconforme formulering;
- definitie '5° achteruitgang van de toestand van een waterlichaam' wordt gewijzigd voor een betere implementatie in de Vlaamse interne rechtsorde;
- de definitie van 'voor menselijke consumptie bestemd water' wordt geschrapt: deze definitie wordt inhoudelijk niet gewijzigd door Richtlijn 2026/805, de wijzigingsrichtlijn verwijst slechts naar de definitie uit de Drinkwaterrichtlijn. De implementatie van deze definitie gebeurde reeds in het Waterwetboek en werd afgestemd op de Vlaamse context waarin deze moet worden toegepast;
- In het ontworpen artikel 5 wordt het begrip 'verontreiniging' aangepast naar het richtlijnconforme 'verontreinigingsbelasting';
- Het voorwerp van de machtiging aan de Vlaamse regering wordt gepreciseerd in artikel 5 ontwerpdecreet.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Voorliggende decreetswijziging bepaalt de rechtsgrond voor de omzetting in intern recht van artikel 4, lid 7 ter kaderrichtlijn Water. Deze extra bepaling bij de kaderrichtlijn Water werd met richtlijn (EU) 2026/805 op 30 maart 2026 finaal aangenomen. Meer specifiek staat het artikel de achteruitgang van de toestand van een oppervlaktewaterlichaam als gevolg van de verplaatsing van reeds aanwezige vervuiling in water en sediment onder bepaalde voorwaarden toe, en dit zolang er geen netto-toename van de vervuiling is.

Bij de aanleg van riolering, wegen en woningen, of bij bodemsaneringen en de uitvoering van bepaalde natuurherstelmaatregelen is het van belang dat de werken onder het maaiveld in droge omstandigheden kunnen worden uitgevoerd. Verlaging van het grondwaterpeil door middel van een bemaling is dan nodig.

Bij de vergunningverlening van de lozing van bemalingswater in oppervlaktewater stelt zich echter een juridische problematiek. Wanneer op de locatie waar bemaald wordt in het grondwater stoffen aanwezig zijn waarvoor de milieukwaliteitsnorm (MKN) reeds overschreden wordt in het ontvangende oppervlaktewater, kunnen nieuwe lozingen van deze stoffen in het oppervlaktewater - zelfs na voorafgaande zuivering - een verboden achteruitgang in het ontvangende waterlichaam veroorzaken, wat het verlenen van een vergunning verhindert. Dit is bijvoorbeeld het geval voor bemalingswater dat verontreinigd is met de alomtegenwoordige PFOS/PFAS of in bepaalde gevallen ook zware metalen of andere zorgwekkende stoffen.

Het verder aanscherpen van de lozingsnormen naar de laagst te meten concentraties (i.e. rapportagegrenzen – die vermoedelijk in de toekomst nog zullen dalen door steeds betere meetmethodes) is technisch niet altijd mogelijk, maar ook ecologisch niet de beste optie doordat verregaande zuivering van bemalingswater gepaard kan gaan met een hoog energie- en materiaalverbruik en de generatie van afval dat verder verwerkt moet worden.

Omwille van de belangrijke, soms buitenproportionele cross-media effecten bij verregaande zuivering van bemalingswater, is het zowel vanuit milieuoogpunt, als vanuit technisch en sociaal-economisch oogpunt niet steeds verantwoord om een doorgedreven inzet van zuiveringstechnieken op te leggen. Samenvattend, het is niet zo dat een zo laag mogelijke concentratie opleggen van alle aanwezige verontreiniging, steeds als beste beschikbare technieken (BBT) en als beste optie voor het milieu in zijn geheel, kan worden beschouwd.

Bij een lozing van bemalingswater gaat het louter om een verplaatsing van verontreinigende stoffen tussen een grondwaterlichaam en een oppervlaktewaterlichaam, zonder dat er sprake is van enige toename van de verontreiniging in het geheel aan grondwater en oppervlaktewater. Vanuit een integrale compartimentoverschrijdende benadering wordt er netto dus geen verontreiniging toegevoegd. Meer zelfs, ingeval van zuivering voorafgaand aan het lozen van het bemalingswater, wordt er milieuwinst geboekt doordat netto een gedeelte van de verontreiniging wordt weggenomen.

Deze problematiek werd door verschillende lidstaten hoog op de agenda gezet bij de herziening van de kaderrichtlijn Water. De bepaling die wordt toegevoegd aan de kaderrichtlijn Water, beoogt o.a. deze problematiek te remediëren. Omwille van de reeds bestaande juridische problematiek en de noodzaak bij diverse grote, maar ook kleine projecten om bemalingen met lozing van bemalingswater, verontreinigd met PFAS-verbindingen of andere probleemparameters, te kunnen uitvoeren, is een snelle omzetting van deze bijkomende uitzondering gewenst. Om die reden wordt niet gewacht op de integrale omzetting van de herziening van de kaderrichtlijn Water, maar wordt voor dit aspect geopteerd voor een afzonderlijk traject. De overige bepalingen zullen later tijdig worden omgezet.

Dit artikel geeft geen vrijgeleide om ongecontroleerd te lozen, maar bevat een aantal duidelijke randcriteria waaraan moet voldaan worden en die mens en milieu blijven beschermen.

De nieuwe bepaling van de kaderrichtlijn Water is naast de verplaatsing van water ook van toepassing op de verplaatsing van sediment, waar een gelijkaardige problematiek speelt. Dit decreet opteert voor een integrale omzetting van de nieuwe bepaling om zo de samenhang te bewaren.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor de toelichting bij de artikelen wordt integraal verwezen naar de Memorie van Toelichting die als bijlage bij deze nota gaat.

De decreetstekst werd aangepast aan de tekst van de goedgekeurde herzieningsrichtlijn zoals hoger aangehaald onder titel 1, B.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend decreet heeft geen directe impact op de begroting.

De Inspectie van Financiën verleende op 3 december 2025 een gunstig advies en bevestigt dat het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor de begroting niet vereist is.

B. ESR-TOETS

Voorliggend voorontwerp van decreet heeft geen ESR-impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend voorontwerp heeft geen impact op het personeelsbestand van de Vlaamse overheid en de Personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend voorontwerp heeft geen weerslag op de gemeenten, de OCMW's, de intercommunales of de provincies voor wat betreft hun personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en schulden of de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Na definitieve goedkeuring van dit ontwerp van decreet door de Vlaamse Regering wordt de Vlaamse minister bevoegd voor Omgeving en Landbouw gemachtigd dit decreet in te dienen in het Vlaams Parlement.

De Vlaamse administratie zal na definitieve goedkeuring, waar nodig, voorzien in de nodige ondersteuning door de opmaak van een handleiding voor de concrete toepassing van deze uitzonderingsbepaling.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te hechten aan bijgaand ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat betreft de uitzondering op het achteruitgangsverbod voor de verplaatsing van verontreinigd water of sediment en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

Jo BROUNS

Bijlagen:

1. Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 18 juli 2003 betreffende het integraal waterbeleid, gecoördineerd op 15 juni 2018, wat betreft de uitzondering op het achteruitgangsverbod voor de verplaatsing van verontreinigd water of sediment
2. Memorie van toelichting
3. Advies Raad van State (nr. 79.197/1) d.d. 29 mei 2026